

BAŞHÜYÜK KARAÇAY-MALKAR TÜRKLERİNİN DOĞUM ÂDET VE GELENEKLERİ

Sefer SOLMAZ*

Öz

1095 yılında Kuzey Kafkasya'dan gelip Konya Sarayönü yakınındaki Başhüyük (Ümran-ı Hamidiye) Köyü'ne yerleştirilen Karaçay-Malkar Türklerinin kendilerine has bazı gelenek-göreneklere sahiptir. Bunlardan birisi de doğum gelenekleridir. Bu gelenek; doğum öncesi ve sonrasında çeşitli ritüel ve merasimlerle kutlanmaktadır. Yeni gelinin hamile kalması ile süreç başlar. Bu dönemde geline hamileliğini göstermeyen elbiseler dikilir, istediği yiyecekler yedirilir. Hamile gelin ortalıkta fazla dolaşmaz, ağır işler yapmaz. İstediklerinde ailesinin evine gider. Doğum yaklaşınca iki tarafın anneleri bebek için giyecekler ve beşik takımı hazırlarlar. Doğum ebeler tarafından yaptırıldıktan sonra bebeğin dedesi ve babası ile gelinin annesine müjdelenerek onlardan bahşiş alınır. Bebeği ve gelini ziyarete gelen yakın akraba ve komşular çeşitli yiyecekler getirirler. Ailenin en büyüğü tarafından bebeğin kulaklarına ezan ve kamet okunarak ismi verilir ve dualar edilir. Doğum yapan gelin ve bebeği 40 gün yalnız bırakılmaz. Doğumdan 40 gün sonra iki tarafın akraba ve komşularının katılımıyla Kundak Getirme merasimi yapılır. Anneanne bebeğe 5 yaşına kadar giyebileceği giyecekleri ile yatak ve beşik takımı getirir. Önce bu merasim için hazırlanan yemek ikram edilir. Her iki tarafın hediyeleri görevli gelin tarafından misafirlere gösterilir. Bebek ilk dişini çıkarınca "Tiş Cırna" merasimi yapılır ve her iki taraftan gelen davetlilere pişmiş buğday ikram edilir. Karaçay-Malkarlarda sütannelik ve süt kardeşlik âdeti de vardır.

Anahtar Kelimeler

Karaçay-Malkar, Başhüyük, Doğum Gelenekleri, Alış, Nimni

BIRTH CUSTOMS AND TRADITIONS OF KARACHAY-MALKAR TURKS IN BASHUYUK

* Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Konya/Türkiye.
sefersolmaz60@hotmail.com
ORCID: 0000-0002-3581-1028
Makalenin Gönderilme Tarihi: 07.08.2018
Makalenin Kabul Tarihi: 23.08.2018
Makalenin Yayınlanma Tarihi: 25.10.2018
Makalenin Türü: Araştırma

Abstract

Karachay-Malkar Turks, who came and were settled in Bashuyuk (Umran-i Hamidiye) village near Sarayonu district of Konya from the North Caucasus in 1095, have some specific customs and traditions. One of them is their birth custom. This tradition is celebrated with various rituals and ceremonies before and after the birth. The process starts with the pregnancy of recently married woman. Clothes which hide her pregnancy are sewed for the daughter-in-law and she is fed with food she wants. Pregnant daughter-in-law does not roam around and drudge. Whenever she wants, she visits her own family. When the birth is near, both mothers of the couple prepare clothes and cradle sets for the baby. When the midwives deliver the baby, the good news is announced to the baby's grandfather, father and maternal grandmother and tips are gotten from them. Close relatives and neighbours who visit the baby and daughter-in-law bring various foods. The baby is named by the oldest member of the family reciting the adhan and giving the iqama and also prayers are said. The puerperal daughter-in-law and her baby are accompanied for 40 days. Swaddle bringing ceremony takes place with the attendance of relatives and neighbours of both of the couple 40 days after the birth. Maternal grandmother brings clothes that baby can wear until it is five, bed clothing and cradle set. Firstly the foods prepared for this ceremony are served. Gifts brought by both of the sides are showed to visitor by a daughter-in-law in charge. When the baby teethes, the ceremony of "Tis Cirna" is held and cooked wheat is served to the guests of both sides. Karachay-Malkars have also wet-nursing and milk sibling customs.

Keywords

Karachay-Malkar, Bashuyuk, Birth Traditions, Algis, Lullaby

GİRİŞ

Tarihte “93 Harbi” olarak bilinen 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşından sonra Kafkasya’da yaşayan Kafkas halklarından Anadolu’ya büyük çapta göçler gerçekleşmiştir. Bu göç eden halklarından birisi de bir Türk kavmi¹ olup tarihsel süreçte Kuzey Kafkasya’da “Mingi Tav” denilen Elbruz Dağlarının eteklerinde yaşayan Karaçay-Malkar Türkleridir. Karaçay-Malkarlılar Konya, Eskişehir, Afyon, Tokat, Kayseri, Ankara, Bursa gibi Anadolu’daki bazı vilayetlerdeki köylere iskân edilmişlerdir. Bu dönemde onların yerleştiği vilayetlerden birisi de Konya’dır. Kuzey Kafkasya’dan 1905 yılında deniz yolu ile İstanbul’a gelen Karaçay-Malkarlılar, aslında Şam’a gitmek niyetiyle yola çıkmışlarsa da sonuçta Konya’nın Sarayönü ilçesi yakınında Sultan II. Abdülhamid’in talimatıyla devlet tarafından inşa edilen ve o günkü adıyla Ümran-ı Hamidiye Köyü’ne 1907 yılında yerleştirilmişlerdir. Karaçay-Malkarlıların yaşadığı bu köyün adı Cumhuriyet döneminde Başhüyük olarak değiştirilmiştir. Önceleri belediye bir kasaba olan Başhüyük, Türkiye’de Karaçay-Malkarlıların yaşadığı nüfusu en kalabalık yerleşim birimidir. Dil olarak Anadolu Türkçesi’nden farklı olan ve Kıpçak lehçesine dayanan Karaçay Türkçesi konuşan Başhüyük Karaçay-Malkar Türklerinin, gelenek ve göreneklere de oldukça farklı ve kendilerine özgüdür. Karaçay-Malkar Türkleri uzun süre kapalı bir toplum yapısı şeklinde yaşadıklarından Kafkasya’dan getirdikleri kültürel değerlerini korumuşlardır. Ancak 1970li yıllardan sonra hızlanan köyden kente göçlerle beraber Karaçay-Malkar Türklerinin âdet² ve geleneklerinde bazı değişimler olsa da yine dilleriyle beraber kültür ve geleneklerini büyük ölçüde koruyarak günümüze kadar getirmeyi başarmışlardır.

Karaçay-Malkar Türklerinin koruyarak günümüze taşıdıkları âdet ve geleneklerin en önemlilerini evlilik, doğum ve ölüm gelenekleri şeklinde saymak mümkündür. Bu geleneklerin içerisinde evlilik ve düğün geleneklerinin³ yanında doğum âdet ve gelenekleri de son derece önemli olup destan-

¹ Ufuk Tavkul (“Karaçay-Malkarlıların Etnik ve Sosyal Yapısı”, *Karaçay-Balkarlar Tarihi, Toplum ve Kültür*, Ankara 2003, s. 62) Karaçay-Malkarlıların etnik kökenlerinin Hunlar, Bulgarlar, Hazarlar, Alanlar ve Kıpçaklar gibi Türk kavimlerine dayandığını ifade etmektedir. Karaçaylıların etnik kökenleriyle ilgili ayrıntılı bilgi için bk. Ufuk Tavkul, *Kafkasya Dağlarında Hayat ve Kültür*, İstanbul 1993, s. 14-30; aynı mlf., “Karaçay-Malkarların Kökeni Üzerine Düşünceler”, *Türk Dilleri Araştırmaları*, (1991), s. 131-144; aynı mlf., “Tarihi ve Etnik Açısından Karaçay-Malkar Türklerinin Kökeni”, *Türkler*, C. 2, Ankara 2002, s. 562-571; Adilhan Adiloğlu, “Karaçay-Malkar Türklerinin Etnik Oluşumunda Bulgar ve Sabir Hunlarının Rolü”, *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, S. 24, (Güz 2007), s. 7-30; aynı mlf., *Karaçay-Malkar Türklerinin Kökeni*, *Türkler*, C. 2, Ankara 2002, s. 572-590.

² Karaçay-Malkarların ünlü tarihçisi İsmail Miziulu (“Tarih Halkın Zenginliğidir”, çev. Adilhan Appa, *bilig*, S. 7, (Güz 1998), s. 33) Karaçay-Malkarların “Töre Müessesesi”ne sahip olduğunu, bu Töre Müessesesi’nin halk tarafından âdet olarak benimsendiğini ifade ederek Karaçay-Malkar toplumunda âdetlerin önemine vurgu yapmaktadır.

³ Karaçay-Malkar Türklerinin evlilik ve düğün gelenekleriyle ilgili bilgi için bk. Ufuk Tavkul, “Başhüyük Köyünden Derlenen Karaçay Âdet ve Gelenekleri”, *Kırım Dergisi*, 12 (47), (2004), s. 47-53; aynı mlf., *Kafkasların Kalbine Yolculuk*, Ankara 2012, s. 265-274; Sefer Solmaz, “Başhüyük Karaçay-Malkar Türklerinde Evlilik ve Düğün Gelenekleri”, *Uluslararası Ta-*

larına⁴ da yansımıştır. İnsanoğlu ancak doğum vasıtasıyla çoğalarak varlığını devam ettirmektedir. Bundan dolayı toplumlarda doğum olayının bir takım ritüellerle kutlanması sonucunda da doğum âdet ve gelenekleri ortaya çıkmıştır. Karaçay-Malkar Türklerinin kendilerine has yaşatılan doğum âdet ve gelenekleri vardır. Bu çalışmanın konusunu Konya Başhüyük'te yaşayan Karaçay-Malkar Türklerinin doğum âdet ve gelenekleri oluşturmaktadır. Bunun için Başhüyükli olan kadınlar ile görüşmeler yapılarak onlardan doğum âdet ve gelenekleri derlenmiştir. Bu çalışma canlı tanıklardan derlenenler kullanılmak suretiyle yapılmıştır. Gerekli görülen yerlerde konu ile ilgili yapılmış araştırmalardan da yararlandığı gibi, başka yerlerde yaşayan Karaçay-Malkar Türklerinin doğum âdet ve geleneklerinden de söz edilmiştir.

I. DOĞUM ÖNCESİNDEKİ ÂDET VE GELENEKLER

Başhüyük'te yaşayan Karaçay-Malkar Türklerinin doğum öncesinde de bit takım âdet ve gelenekleri vardır.

A. Hamileliğin Haber Verilmesi

Düğün geleneklerinde evlenen kızın yanında sülaledeki en küçük gelin (giççe kelin) ve gelinin yengesi (kız cönger) düğün sürecinde onun yanında olup ona her yerinde destek vermişlerdi. Bu destek hamilelik süresinde, doğum esnasında ve doğum sonrasında da devam etmektedir. Gelin hamile kaldığında ilk etapta ailenin büyüklere haber verilmez. Küçük gelin ve gelinin yengesi bu müjdeli haberi gelinin kayınvalidesine ve annesine bildirirler. Müjdeyi verene para, elbiselik kumaş, başörtüsü gibi hediyeler verilir. Kayın valide durumu münasip bir lisanla gerekli gördüğü aile bireyleri, yakın akrabalar ve samimi komşularına haber verir. Onlar da bu habere çok sevinip bebek ve annesine "algış"⁵ denilen iyi dilek ve temennilerde bulunup, dua ederler. Yakın akraba ve komşular bu sıkıntılı süreçte geline her türlü yardımda bulunurlar. Aş erme sürecinde gelinin canının istediği yiye-

rih, Kültür, Sanat, Turizm ve Tarım Açısından Sarayönü Sempozyumu Bildirileri (Konya, 26-26 Ekim 2014), Konya 2015, s. 285-296;

⁴ Karaçay-Malkarların destanlarında geçen doğum motifleriyle ilgili ayrıntılı bilgi için bk. Ufuk Tavkul, "Karaçay-Malkar Nart Destanlarında Olağanüstü Doğum Motifi", *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, S. 11, Bahar 2001, s. 166-190.

⁵ Algış: "iyi dilek, dua, iyi temenni" anlamlarına gelmektedir. Algış etmek ise "iyi dileklerde bulunmak, dua etmek" demektir. (Ufuk Tavkul, *Karaçay-Malkar Türkçesi Sözlüğü*, Ankara 2000, s. 79.) Karaçay Türklerinin kültüründe "algış-dua-özel bir yer tutar. Gerek toplum ve gerekse fert seviyesinde yapılan her iş, her davranış için bir algış -dua- yapılır. Algışın özel bir şekli yoktur. Kişi yaptığı algışla iyi dilek ve temennilerini dile getirir... Günlük hayatın her safhasında algış varlığını korumuştur. Evlilikle yılın her döneminde varlığını korurken, hayatın diğer devrelerinde de kendini göstermektedir. Bebeğin doğumu, tohum ekmek için tarlaya çıkma, hasat sırasında ava çıkma esnasında, koç katımında... Hâsılı hayatın her anında algış -dua- ile Tanrı'dan iyi dileklerde bulunma davranışı bugün dahi devam etmektedir." (Hasan Ülker "Karaçay-Malkar Türklerinde Algış Geleneği", <https://turkcutoplumcu.org/fikirmeydani/showthread.php?p=354>, tarih: 02.09.2018)

cekleri temin ederler. Ona yeni elbiseler dikerler. Pişirdikleri özel yemeklerden yemesi için hamile geline getirirler⁶.

B. Hamile Gelinin Ortalıkta Görünmemesi

Hamilelik esnasında edep ve hayâsından dolayı gelin mümkün olduğunda ortalıkta fazla gözükmmez. Eğer sokağa çıkması gerekiyorsa hamileliğini gizlemek için omuzlarına adeta bir pelerin gibi büyük saçaklı başörtüler (çaçaklı cavluk) atar. Erkeklerin çok olduğu ortamlarda da hamileliği belli olmasın diye büyük şal türü eşarplarla karnını sararak hamileliğini gizlemeye çalışır. Hamilik süresince gelin ağır işlerde çalıştırılmaz. Onu zorlayacak ağır şeyleri kaldırmasına izin verilmez. Hamileliğin son ayında ani bir doğum riskine karşı gelin yalnız bırakılmaz, sürekli gözetim altında tutulur⁷.

C. Doğum Öncesi Diğer Âdetler

Hamilelik sürecinde gelin zaman zaman kendi annesinin evine gönderilerek ve orada birkaç gün kalması sağlanır. Böylece onun aile üyeleri ve yakın akrabalarıyla görüşmesi sağlanarak moralinin yüksek tutulmasına dikkat edilir⁸.

Küçük gelin ve gelinin yengesi hamilelik süreci tamamlanıp doğumun yaklaştığı günlerde doğacak bebek için kundak, gömlek, tülbent, zıbın, şapka gibi giyeceklerin yanında beşik takımını (battaniye, kundak, bez, göbek bağı) da hazırlarlar. Kayınvalide bebeğin beşiği için küçük yün yorgan, kuzu postundan dikilmiş küçük battaniye (ton cuvurgançık) hazırlar⁹.

Hamilelik esnasında gelin gerek duyulduğunda halk hekimlerine ve mahalle ebelerine muayene ettirilir. Doğum yaklaşınca kayınvalide doğumu yaptırarak tecrübeli, ehil, kadınlar arasından çıkmış mahalle ebeleri ve halk hekimleri ile görüşür. Onlardan çağrıldıklarında gelinin doğumuna katılacaklarına dair söz alınır¹⁰.

II. DOĞUM ESNASINDAKİ ÂDET VE GELENEKLER

Başhüyük'te yaşayan Karaçay-Malkar Türklerinin doğum esnasında da göz ardı etmedikleri bazı âdet ve gelenekleri bulunmaktadır. Bunlar doğumun başlaması ile uygulamaya konulur.

A. Doğumun Gerçekleşmesi ve Yakınlara Haber Verilmesi

Doğum günü geldiğinde, kayınvalide gidip daha önceden sözleştiği ebeyi getirir. Bütün erkekler evden uzaklaştırılarak doğum için uygun or-

⁶ Başhüyük Mahallesi'nden Gülser (Küçüksabancı) Kıyak, Ev hanımı, 70 yaşında.

⁷ Başhüyük Mahallesi'nden Gülser (Küçüksabancı) Kıyak.

⁸ Başhüyük Mahallesi'nden Gülser (Küçüksabancı) Kıyak.

⁹ Başhüyük Mahallesi'nden Gülser (Küçüksabancı) Kıyak.

¹⁰ Başhüyük Mahallesi'nden Gülser (Küçüksabancı) Kıyak.

tam sağlanır. Doğum esnasında da gelinin yanında ebe, küçük gelin ve gelinin yengesi ve kayınvalide bulunur. Kayınvalide dış işleri ifa ederken, küçük gelin ve gelinin yengesi, gelinin yanından ayrılmazlar ve ebeye yardım ederler. Doğum gerçekleşikten hemen sonra gelinin yengesi, müjdeyi verecek heyecan ve endişe ile beklemekte olan gelinin annesini rahatlatır. Ayrıca kayınvalide bebeğin dedesine ve babasına müjdeli haberi ulaştırır.

B. Doğumdan Sonra Komşu ve Akrabaların Yemek Getirmesi

Doğumdan hemen sonra en yakın komşu hemen bir sofraya getirir. Burada bulunan yiyecekler, doğumdan sonra biraz dinlenerek kendine gelen geline ve ebeye ikram edilir. Özellikle ilk etapta lohusa geline sıcak bir çay çeşidi olan kalmuk çayı (kalmuk şay)¹¹ içirilir. Lohusalık süresince de sütünü çoğalttığı düşüncesiyle gelinin bu çaydan içmesine özen gösterilir. Ebe işini bitirip giderken ona hediye olarak para, elbiselik kumaş, havlu ve sabun verilir. Yeni doğan bebeğin babası da ebeye ayrıca bahşiş vermeyi ihmal etmez¹².

Doğumdan sonra üç-beş gün boyunca gelini ziyaret eden yakın komşu ve akrabaları çeşitli yiyecek ve içecekler getirirler. Bu yiyecekleri et suyu çorbası, kalmuk çayı, sütlaç, patates böreği (gardoş hıçın) ve helva şeklinde saymak mümkündür¹³.

III. DOĞUM SONRASINDAKİ ÂDET VE GELENEKLER

Karaçay-Malkar Türklerinde asıl doğum sonrasında bir takım âdet ve gelenekler vardır. Bunlar yeri geldikçe sırası ile uygulamaya konulur.

A. Gelin ve Bebeğin Yalnız Bırakılmaması

Doğum yapan gelin ve bebeği 40 gün¹⁴ evde yalnız bırakılmaz. Yanlarında ailenin gelinleri bulunur. Eğer gelin ve bebeği yalnız bırakılırsa onlara Karaçay Türkçesi'nde "Almastı" denilen kötü ruhun zarar vereceğine inanılır. Almastı'dan özellikle bebeği korumak için beşiğin yastığının altına küçük Kur'an konulur¹⁵.

¹¹ Karaçay-Malkarların "kalmuk şay" dedikleri kalmuk çayı; dağlardan toplanan kalmuk bitkisinin sıcak sütte demlenmesi ve üzerine bir parça tereyağı, tuz ve karabiber eklemesiyle elde edilir.

¹² Başhüyük Mahallesi'nden Narhan (Malkondu) İtez, Ev hanımı, 90 yaşında.

¹³ Başhüyük Mahallesi'nden Feride (Uğurlu) Karaçay, Ev hanımı, 86 yaşında.

¹⁴ Ufuk Tavkul ("Başhüyük Köyünden Derlenen Karaçay Âdet ve Gelenekleri", *Kırım Dergisi*, 12 (47), 2004, <http://bashuyukkarakay.blogcu.com/bashuyuk-koyunden-derlenen-karacay-adet-ve-gelenekleri/2786535>, tarih: 05.09.2018) özellikle "bir kimsenin ilk çocuğu doğduğu zaman delikanlılar ve genç kızlar bir hafta yeni gelinin yanında" bekleyip onu yalnız bırakmadıklarını ifade etmektedir.

¹⁵ Başhüyük Mahallesi'nden Emine (Uğurlu) Solmaz, Ev hanımı, 50 yaşında.

B. Bebeğe Kurban Kesilmesi

Bebeğin doğumunun yedinci gününde dedesi bir akika kurbanı keser. Kurban paylara ayrıldıktan sonra doğum yaptıran ebeye de bir pay olmak üzere fakir komşu ve akrabalara dağıtılır¹⁶.

C. Bebeğin Kulağına Ezan Okunması ve İsmi Verilmesi

Karaçay-Malkar Türklerinde ilk yedi veya kırk gün içinde bebeğe ismi verilir. Ancak bebeğe kendi anne ve babası isim veremez. Bebeğin ismini aile büyükleri veya yakın akrabalar verebilir. Durum ve şartlara göre dede (babanın babası, babaanne, amcalar, halalar veya eve yeni gelmiş gelinler bebeğe isim koyabilirler. İsim verileceği zaman ailenin en büyüğü olan dede veya erkek kardeşi bebeğin sağ kulağına ezan, sol kulağına da kamet okuyarak ismini verir. Bundan sonra bebeğin bütün hayatını kapsayacak şekilde uzun uzun dua (algış) eder. Bu duada onun sağlıklı ve uzun bir ömür sürmesini temenni edilir. Eğer bebek erkek ise onun yiğitliği, mertliği, cesaretini, anne babasına hayırlı bir evlat olmasını içeren dileklerde bulunulur. Bebek kız ise o eve bolluk ve bereket getirmesi, büyüklere saygı, küçüklere sevgi gösterecek mükemmel bir genç kız olması için dua edilir. Bu esnada Karaçay Türkçesi ile şu dileklerde bulunulur:

Karaçay Türkçesi

“Allah hayırlı oğurlu evlat etsin.
Sav ana, sav bala boluguz.
Allah uzak künnü kuvandırısın.
Allah uzun ömürlü çaş/kız etsin.
Barmakla körgüztüllük adam etsin.
Eşikge çıgıb camçı urgan,
Atha minib kamçı urgan,
Adamla bolsunla”¹⁷.

Türkiye Türkçesi

Allah hayırlı uğurlu evlat eylesin.
Annesi ve yavru sağlıklı yaşayın.
Allah gelecekteki günlerde sevindirsin.
Allah uzun ömürlü oğul/kız eylesin.
Parmakla gösterilecek insan eylesin.
Dışarıya çıkıp yamçı dokuyan,
Ata binip kamçılayan,
İnsanlar olsunlar.

D. Beşik Bölegen Merasimi

Doğumdan sonraki 40 gün içinde¹⁸ her iki tarafın akrabalarının katılımıyla Kundak Getirme (Beşik Bölegen) merasimi gerçekleştirilir¹⁹.

1. Davetlilere yemek hazırlanması: Bu merasimin yapıldığı gün bebeğin dedesi bir koç veya koyun keser. Yakın akraba kadınlar merasimin yapı-

¹⁶ Başhüyük Mahallesi'nden Özdemir Uğurlu, Emekli, 70 yaşında.

¹⁷ Başhüyük Mahallesi'nden Özdemir Uğurlu.

¹⁸ Ufuk Tavkul (“Başhüyük Köyünden Derlenen Karaçay Âdet ve Gelenekleri”, *Kırım Dergisi*, 12 (47), 2004, <http://bashuyukkaracay.blogcu.com/bashuyuk-koyunden-derlenen-karacay-adet-ve-gelenekleri/2786535>, tarih: 05.09.2018) Beşik Bölegen âdetinin doğumdan bir hafta sonra yapıldığını söylemektedir.

¹⁹ Başhüyük Mahallesi'nden Gülser (Küçüksabancı) Kıyak.

lacağı eve gelirler. Evin bahçesinde kazanlar kurularak etler haşlanır. Haşlanan bu etler kazanlardan alınarak baharatlanıp tuzlandıktan sonra közün üzerine oturtulmuş bakır leğene dizilip üzeri örtülür. Bu etler, yemek saatinde kadar yavaş yavaş pişerek kebab haline gelir. Diğer yandan et suyuna pirinç konularak, üzerine tereyağlı baharat sos ve limon suyu eklemek suretiyle “Karaçay şorpa” denilen koyu kıvamda ekşili bir çorba pişirilir. Ayrıca nohutlu pirinç pilavı da hazırlanır. Menüye satın alınan hazır tahin helvası da ilave edilir. Büyük bir kazanda kuş üzümü ve kaysıdan oluşan hoşaf da kâselerle servis edilir. Ekmek olarak da bol miktarda evin ve yakın komşuların tandırlarında pişirilen tandır ekmeği (tandır gırcın) ikram edilir²⁰.

Yemek hazırlıkları bu şekilde devam ederken bebeğin anneannesi tarafında da bu Beşik Bölegen merasimi için heyecanlı bir hazırlık vardır. Çünkü bu merasim hazırlıklarının esas ağırlık kısmı, bebeğin annesinin yani anneannenin yani tarafında yapılır. Bu hazırlıklar annenin hamileliğinden itibaren başlar. Bebeğin doğumundan 3-5 yaşına kadar bütün ihtiyaçlarını hazırlamak anne tarafının görevidir. Bebeğin cinsiyetin bilinmediği yıllarda bu hazırlıklar hem erkek hem de kız bebek için yapılırdı²¹.

2. Davetlilerin bebeğin evine gelmeleri ve karşılanmaları: Merasimin üç-beş gün öncesinde anneanne bütün akrabalara merasim gününü bildirirdi. Merasim gününde anneanne ve akrabalarından hala, teyze, genç gelinler, komşu kadınlar toplu halde bebeğin evine doğru yola çıkarlar. O zamanın durumuna göre kullanımı revaçta olan ve bebeğin 5 yaşına kadar yatabileceği bir yatak hazırlanır, döşenir ve süslenildikten sonra araba ile yola çıkarılır. Aynı anda bebeğin babaannesi de önceden davet ettiği yakın akrabalarını ve komşularını evinde toplamıştır²².

Gelinin tarafından gelen misafirler topluca karşılandıktan sonra eve buyur edilir. Onlar kapıdan girdikten hemen sonra yanlarında getirdikleri ve 30-40 gibi çift sayılı Karaçaylıların vazgeçilmezlerinden olan gardoş hıcnları ile “algış” adı altında bütün davetlilerin yanlarında getirdikleri bir kiloluk şekerleri²³ babaanneye sunarlar²⁴.

3. Davetlilere yemek verilmesi: Öğle vakti beşer kişilik gruplar halinde kurulan sofralara oturtulan iki tarafın misafirleri yemek yemeye başlarlar. Yemek servisi erkek tarafının genç gelinleri tarafından itina ile yapılır. Öyle

²⁰ Başhüyük Mahallesi'nden Gülser (Küçüksabancı) Kıyak.

²¹ Başhüyük Mahallesi'nden Feride (Uğurlu) Karaçay.

²² Başhüyük Mahallesi'nden Narhan (Malkondu) İtez.

²³ Karaçay Türkleri, doğum, asker uğurlama, hacı ziyareti ve ölüm gibi merasimlerde bundan sonra ağızlarının hep tatlı olması temennisini ifade etmek üzere hediye olarak şeker getirirler. Bu gelenek günümüzde de hâlen devam etmektedir.

²⁴ Başhüyük Mahallesi'nden Narhan (Malkondu) İtez.

ki her sofraya getirilen kebab halindeki bütün et bile bir gelin tarafından parçalanarak sofradakilere ikram edilir²⁵.

4. Davetlilere hediyelerin gösterilmesi: Beşik Bölegen Merasiminin en önemli safhası bebek için anneanne ve bütün akrabaları getirdiği hediyelerin orada bulunan davetlilere gösterilmesi anıdır.

a. Anneannenin hazırladığı hediyeler ve takdimi: Yemek faslı bittikten sonra yere beyaz büyük bir örtü serilir, etrafına her iki tarafın kadınları baş tarafa büyükler olmak üzere bir nizam dâhilinde otururlar. Anneanne tarafından görevlendirilen bir gelin, getirilen hediyeleri göstermeye başlar. Buradaki vazgeçilmez hediye, kız tarafından getirilen, dedenin ve babaannenin hediyesi olan ve “Sıy Berme” olarak adlandırılan bohçadır. Bu bohçada dedeye hediye olarak getirilen pantolonluk kumaş, gömlek, çorap, mendil ve seccade bulunmaktadır. Babaanneye ise elbiselik kumaş, şal, başörtüsü, çorap ve mendil konulmuştur. Görevlendirilen bir gelin anneannenin getirdiği bebeğin hediyelerini orada bulunanlara gösterir. Gelen hediyelerin sırası ile; bebeğin yatağı, yorganı, battaniyeleri, yastıkları, çarşafı, giyecek olarak örgü ceketleri, hırkaları, kazakları, yelekleri, bebek takımları, şapkaları, çamaşırları, ayakkabıları, patikleri, çorapları, bebeğin temizliğinde ve bakımında kullanılacak malzemeler, özellikle kız bebek için hazırlanan ve 5 yaşına kadar giyebileceği boy boy, çeşit, çeşit elbiseleri, süslü eşyaları oyuncak olarak bebekler, elde hazırlanan yünlü oyuncaklar şeklinde sayılabilir. Erkek bebekler için getirilen hediyelerin arasında Karaçay Türklerinin vazgeçilmezlerinden olup, erkek çocuklarının oynadığı, anneanne ve babaannelerin yıllarca biriktirip ot ve soğan kabukları ile çeşitli doğal renklere boyadıkları aşıklar²⁶ da vardır. Anneanne bebek kız ise küçük bir bilezik ve küpe, bebek erkek ise de birkaç çeşit omuzuna takılan nazar boncuklu maşallah getirir²⁷.

b. Davetlilerin hediyelerinin takdimi: Gelen her iki tarafın davetlileri de yanlarında bebek için hediyeler getirmişlerdir. Bu hediyeler de görevlendirilen bir gelin tarafından sahibinin ismi belirtilerek orada bulunanlara gösterilir²⁸.

²⁵ Başhüyük Mahallesi'nden Emine (Uğurlu) Solmaz.

²⁶ “Koyun ve keçi gibi hayvanların arka ayaklarının diz kısımlarından çıkarılan” kemiğe aşık kemiği denir. Çocuklar aşık kemiği ile oyun oynarlar. (Recep Yaşa, “Türklerde Animist Düşüncenin Yansımaları Kürek Kemiği ve Aşık Kemiği Falı” *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi (The Journal of Social and Cultural Studies)* Cilt/Volume: II, Sayı/Issue: 3, Yıl/Year: 2016, s. 14).

²⁷ Başhüyük Mahallesi'nden Gülser (Küçüksabancı) Kıyak; Başhüyük Mahallesi'nden Emine (Uğurlu) Solmaz.

²⁸ Başhüyük Mahallesi'nden Gülser (Küçüksabancı) Kıyak.

Davetlilerin kapıdan girmesinden itibaren özellikle yemek esnasında, hediyelerin gösterilmesi sırasında bebeğe iyi dilek ve temennileri içeren dualar (algış) edilir²⁹.

5. Bebeğin anneanneninin getirdiği yatağa yatırılması: Merasimin sonunda ağzı dualı, maneviyatı güçlü, yaşlı ve saygın bir kadın tarafından, kucağa alınan bebek, algış edilerek anneanneninin getirdiği döşenmiş, süslenmiş yatağa yatırılır³⁰. Bu esnada Karaçay-Malkar Türklerinde şu algışın yapıldığı³¹ ifade edilmektedir:

Karaçay Türkçesi

“Oğurlu beşikge böleyim,
Beşikden sav çığıp köreyim.
Beşik bavung bek bolsun,
Çaşav küünüg köp bolsun.
Seni süygen köp bolsun.
Kelinle kelsinle üyübüzge,
Kızla çıksınla üyübüzden
Mıngen atıng corğa bolsun,
Çaphandan barında alğa bolsun.
Sermegende alçı bolğun
İşlegende başcı bolğun
Athan oğung açasmasın,
Kütgen malıng avuşmasın.
Carıng bolsun Allahha amanat,
Kesing bolğung seyir, alamat.
Alamat bolğung, tang bolğun,
Allah süygen can bolğun
Sav kutulğun beşikden,
Kuvana kaythın eşikden”³².

Türkiye Türkçesi

Uğurlu eşiğe beleyim,
Beşikten sağlam çıktığımı göreyim.
Beşik bağm sıkı olsun,
Yaşam günün çok olsun.
Seni seven çok olsun.
Gelinler gelsinler evimize,
Kızlar çıksınlar evimizden
Bindiğin at hızlı olsun,
Koşmakta hepsinden önde olsun.
Yakalamakta öncü ol
Çalışmakta lider ol
Attığın ok (hedefinden) şaşmasın,
Güttüğün hayvanın ölmesin.
Canın olsun Allah'a emanet,
Kendin ol, şahane.
Muhteşem ol, edepli ol,
Allah'ın sevdiği can ol.
Sağlam kurtul beşikten,
Sevinerek geri dön kapıdan.

6. Beşik bölgen merasiminin sona ermesi: Merasim sona erince baba-
anne, anneanne ve her iki tarafın davetlilerine bir teşekkür konuşması
yapar. Hediyeleri gösteren geline de bahşış verir. Davete katılmayan hasta
ve yaşlılara ülüş adı altında yemeklerden pay gönderilir³³.

²⁹ Başhüyük Mahallesi'nden Gülser (Küçüksabancı) Kıyak.

³⁰ Başhüyük Mahallesi'nden Gülser (Küçüksabancı) Kıyak.

³¹ Hasan Ülker (agm., <https://turkcutoplumcu.org/fikirmeydani/showthread.php?p=354>, tarih: 02.09.2018) bu Algış'ın Kafkasya'da yaşayan Karaçay Türklerinde yapıldığını belirtmektedir.

³² Malkarlıları bla Karaçaylıları Halk Poeziya Çıgarmaçlıkları, Nalçık 1988'den aktaran: Hasan Ülker, "Karaçay-Malkar Türklerinde Algış Gelenegi", <https://turkcutoplumcu.org/fikirmeydani/showthread.php?p=354>, tarih: 02.09.2018.

³³ Başhüyük Mahallesi'nden Gülser (Küçüksabancı) Kıyak.

E. Tiş Cırna Merasimi

Bebek, ilk dişini çıkardığında adına “Tiş Cırna” denilen bir merasim yapılır. Bebeğin dişini ilk kim görürse o kişi hediye olarak bebeğe giyecek alır. Bu merasimden önce her iki tarafın kızları ve genç gelinleri bebeğin evine davet edilir. Bir kazanda buğday, mısır ve nohut pişirilir. Üstüne kuru üzüm, ceviz, fıstık ilave edilen bu haşlanmış buğday, misafirlere ikram edilir. Gelen misafirler de bebeğe hediye getirirler. Daha yeni oturmaya başlayan bebek evin bir köşesine oturtulur. Önüne kama, makas, kalem, tarak, ayna gibi birtakım eşyalar konulur. Eğer bebek bu önüne konulan eşyalardan hangisini alırsa, bu aldığı eşyaya göre ileride nasıl bir insan olacağı ile ilgili yorumlar yapılır. Örneğin kamayı alırsa yiğit, makası alırsa becerikli, kalemi alırsa okumuş, tarağı alırsa yakışıklı ve aynayı alırsa da güzel bir insan olacağı düşünülür. Bu merasimde genç kızlar ve delikanlılar kendi aralarında mızıkça eşliğinde “Karaçay Toyu” denilen Karaçay halk dansları yaparak eğlenirler. Hazırlanan haşlanmış buğdaydan tabaklara konularak davete katılmayan komşu ve akrabalara gönderilir. Onlar da tabağı boşalttıktan sonra içine bebek için para, yumurta gibi bahşişler koyarak geri gönderirler³⁴.

F. Komşu ve Akraaba Evine Götürülen Bebeğe Hediye Verilmesi

Karaçay Türklerinde önemli bir âdet de şudur: Bebek komşu veya akrabalarından birisinin evine götürülürse o evden hediye verilmeden asla çıkarılmaz. Bebeğe hediye olarak ilk önce mama tabağı, para ve giyecek verilir. Eğer bebek kız ise bunlara ilaveten başörtüsü de hediye edilirdi³⁵.

G. Bebek Uytma

Karaçay-Malkar Türklerinin “kültürel belleğini oluşturan en önemli sözlü kültür ürünlerinden birisi ‘beşik cırla’ denen ninnilerdir³⁶. Karaçay-Malkar dilinin çocuk tarafından öğrenilmeye başladığı özgün sesler ve çocuğa ilk ulaştığı dizeler beşik cırla sayesinde çocuğun zihninde yer alır. (...) Ninniler çocukların zihinsel olarak bireysel gelişimine de katkıda bulunurlar. Dinleme çocukların ilk iletişim ve öğrenme kanalıdır. Daha anne karnında beş aylıkken dinlemeye başlayan çocuklar Karaçay-Malkar halkının gelenekleri, töre ve âdetleri ninniler sayesinde zihinlerinde canlandırmaya ve öğrenmeye başlarlar³⁷. Dolayısıyla Karaçay-Malkar Türklerinde bebek, gelişiminde bu kadar önemli olan ninniler söylenerek babaan-

³⁴ Başhüyük Mahallesi’nden Emine (Uğurtu) Solmaz.

³⁵ Başhüyük Mahallesi’nden Emine (Uğurtu) Solmaz.

³⁶ Çocuğun ana dilini öğrenmesi, kültürel kimliğinin oluşması ve kişilik gelişmesinde ninnilerin rolü ile ilgili ayrıntılı bilgi için bk. Zeki Karakaya, “Göstergebilimsel İşlevler Açısından Ninniler”, *Millî Folklor*, Yıl: 16, S. 61, Ankara 2004, s. 44-57; Abdülkadir Kabadayı, “Ninnilerin Çocuğun Gelişim Alanlarına Katkılarının İçerik Açısından İncelenmesi: Konya Örneği”, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, C. 6, S. 1 (2009), s. 276-289.

³⁷ M. Tekin Koçkar-Roza Koçkar-A. Abrek Koçkar, “Diasporada Yaşayan Karaçay-Malkarlıların Ninni Söyleme Gelenekleri ve Kültürel Değişim”, *Folklor Akademi Dergisi / Folklore Akademy Journal*, 2018/1, s. 94-95.

nesi tarafından uyutulur. Başhüyük Mahallesi'nden Kevser Alakay'ın Karaçay Türkçesi ile söylediği bu ninni şu şekildedir:

Karaçay Türkçesi

"Bellav, bellav, bellav, bellav böleyim,
Balaçığım igilingi köreyim.
Bellav, bellav, bellav, bellav belimdar,

Bolmasın balaçığga kölüm tar.
Bellav, bellav, bellav, bellav balası,
Kurman bosun balaçığga anası.
Nay, nay, nay, nay, nay nay, nay nanınga,
Kul bolayım balaçığım canınga.
Canımı va canınga calgarma,
Açuvlansam açuv aytıp kargarma.
Kargagan kargışım sanga cetmesin,
Süymegenle aytağça Allah etmesin.
Kargaları konguşları koldadı,
Ataçığing keliyise coldadı.
Coluvçudan haparıngı soradı,
Haparıngı cüreğinge saladı"³⁸.

Türkiye Türkçesi

*Ninni, ninni, ninni, nimmi, beleyim,
Yavrucuğum iyiliğini göreyim.
Ninni, ninni, ninni, nimmi, hasetlik
(gelmesin)
Olmasın yavrucuğa gönlüm dar.
Ninni, ninni, ninni, nimmi yavrusu,
Kurban olsun yavrucuğa annesi.
Nay, nay, nay, nay, nay, nay, şirinliğine,
Köle olayım yavrucuğum canıma.
Canımı da canıma eklerim,
Öfkelensem acı söyleyip beddua ederim.
Yaptığım beddua sana ulaşmasın,
Sevmeyenlerin dediği gibi Allah etmesin.
Kargaların konacakları yer ellerindedir,
Babacığım geliyorsa yoldadır.
Yolcudan haberini soruyor,
Haberini yüreğine koyuyor.*

H. Süt Kardeşliği

Karaçay-Malkar Türklerinde çok yaygın olmasa da süt kardeşliği geleneği vardır. Eğer bir bebeğin annesi emzirme döneminde vefat ederse akraba gelinler ve yakın komşular o bebeği emzirirler. Bebeğin annesinin sütü kesildiğinde, hasta olduğunda, bir yere gidip de geri dönemediğinde sütanne bebeği emzirirdi. O bebek büyüdüktan sonra sütanneye aynen kendi annesi gibi saygı ve sevgi gösterirdi. Süt kardeşlerini de aynen kendi kardeşi gibi görür ve ona göre davranırdı³⁹.

SONUÇ

Bir Türk kavmi olan Karaçay-Malkarlar, XIX. yüzyılın son çeyreğinden itibaren çeşitli nedenlerle vatanları olan Kuzey Kafkasya'yı terk ederek Anadolu'ya göç etmişlerdir. XX. yüzyılın başlarında Kuzey Kafkasya'dan Anadolu'ya Göç eden Karaçay-Malkar Türklerinin bir kısmı Konya Sarayö-

³⁸ Kevser Alakay, "Ninni-Karaçay Malkar Türkleri", *Ninniden Ağta Anadolium TRT Avaz*, <https://www.youtube.com/watch?v=ikroo3QwF-E>, tarih: 01.09.2018. Başhüyük mahallesinden Kevser Alakay'ın söylediği bu ninni, M. Tekin Koçkar-Roza Koçkar-A. Abrek Koçkar (agm., s. 95-96) da küçük farklılıklarla kaydetmişlerdir.

³⁹ Başhüyük Mahallesinden Gülser (Küçükşabancı) Kiyak.

nü yakınındaki Başhüyük'e yerleştirilmiştir. Bu Karaçay-Malkarlar, Kafkasların yüksek dağlarla çevrili derin vadilerinde yalıtılmış şekilde bir hayat sürdürdükleri için, kendilerine özgü kültür ve geleneklerini yüzyıllar boyu korumuş, beraberlerinde Anadolu'ya da getirmişlerdir. 1970'lere kadar Başhüyük'te de kapalı bir toplum olarak hayatlarını sürdüren Karaçay-Malkarların halen yürürlükte olan çeşitli âdet ve gelenekleri vardır. Bunlardan birisi de doğum gelenekleridir. Doğum âdetlerinin uygulanmasına gelinin hamileliğinin anlaşılması ile başlanır. Karaçay-Malkarlar kültürünün temeli edep, terbiye ve saygıya dayanır. Doğal bir olay olan hamilelik, bir edep ve usul dairesi içinde yakınlarına ailenin gelinleri vasıtasıyla haber verilir. Bu edepten dolayı gelinin gün geçtikçe değişen fiziki yapısı, dikilen bol elbiselerle başkalarına gösterilmemeye çalışılır. Bundan dolayı hamile olan gelinler ortalıkta fazla görünmez ve mümkün olduğunca sokağa çıkmaz. Eve getirilen ebeler tarafından doğum gerçekleştirilir ve bebek yine bir edep dairesi içinde gelinin kayınpederi, kocası ve annesine haber verilir. Edep ve saygıdan dolayı kırk gün gelin ve bebek dışarı çıkarılmaz, aynı zamanda onlara zarar verileceği endişesi ile yalnız da bırakılmaz. Doğumdan sonra yapılan Beşik Beleme merasimi ile eşe dosta ve fakirlere yemek verilerek güzel bir sosyal dayanışma örneği sergilenir. Karaçay-Malkarlarda akrabalık ve komşuluk bağları son derece güçlüdür. Yakın akraba ve komşular hediye olarak getirdikleri yiyecek ve giyeceklerle gelinin ve bebeğin ihtiyaçlarını gidermek ve bu süreçteki sorumluluk ve sevinci paylaşmak suretiyle aralarındaki bağları kuvvetlendirirler. Karaçay- Malkar kültüründe bebek; sanki babaanne, dede ve evde bulunanlar tarafından büyütülür. Gerçekten de babaannenin ninnileri ile uyutulan bebeğin diğer ihtiyaçlarının giderilmesinde, aile bireyleri önemli katkıda bulunurlar. Bütün aile bireyleri bebeğe sevgi nazarı ile bakarlar. Dolayısıyla ailede büyük bir sevgi yumağıyla sarmalanan bebek, maddi ve manevi yönlerden sağlıklı bir birey olarak büyütülür.

KAYNAKÇA

I. Telif Eserler

- Adiloğlu, Adilhan, "Karaçay-Malkar Türklerinin Etnik Oluşumunda Bulgar ve Sabir Hunlarının Rolü", *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, S. 24, (Güz 2007), s. 7-30;
- _____, Karaçay-Malkar Türklerinin Kökeni", *Türkler*, C. 2, Yeni Türkiye yay., Ankara 2002, s. 572-590.
- Alakay, Kevser, "Ninni-Karaçay Malkar Türkleri", *Ninniden Ağta Anadolu TRT Avaz*, <https://www.youtube.com/watch?v=ikrc03QwF-E>, tarih: 01.09.2018.
- Kabadayı, Abdülkadir, "Ninnilerin Çocuğun Gelişim Alanlarına Katkılarının İçerik Açısından İncelenmesi: Konya Örneği", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, C. 6, S. 1 (2009), s. 276-289.
- Karakaya, Zeki, "Göstergebilimsel İşlevler Açısından Ninniler", *Milli Folklor*, Yıl: 16, S. 61, Ankara 2004, s. 44-57.
- Koçkar, M. Tekin-Roza Koçkar-A. Abrek Koçkar, "Diasporada Yaşayan Karaçay-Malkarlıların Ninni Söyleme Geleneği ve Kültürel Değişim", *Folklor Akademi Dergisi / Folklore Academy Journal*, 2018/1, s. 91-104.
- Miziulu, İsmail, "Tarih Halkın Zenginliğidir", çev. Adilhan Appa, *bilig*, S. 7, (Güz 1998), s. 33.
- Solmaz, Sefer, "Başhüyük Karaçay-Malkar Türklerinde Evlilik ve Düğün Gelenekleri", *Uluslararası Tarih, Kültür, Sanat, Turizm ve Tarım Açısından Sarayönü Sempozyumu Bildirileri* (Konya, 26-26 Ekim 2014), Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü yay., Konya 2015, s. 285-296.
- Tavkul, Ufuk, "Başhüyük Köyünden Derlenen Karaçay Âdet ve Gelenekleri", *Kırım Dergisi*, 12 (47), (2004), <http://bashuyukkaracay.blogcu.com/bashuyuk-koyunden-derlenen-karacay-adet-ve-gelnekleri/2786535>, tarih: 05.09.2018.
- _____, *Kafkasların Kalbine Yolculuk*, Bengü yay., Ankara 2012.
- _____, *Kafkasya Dağlarında Hayat ve Kültür*, Ötüken Neşriyat, İstanbul 1993.
- _____, "Karaçay-Malkar Nart Destanlarında Olağanüstü Doğum Motifi", *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, S. 11, Bahar 2001, s. 166-190.
- _____, *Karaçay-Malkar Türkçesi Sözlüğü*, TDK yay., Ankara 2000.
- _____, "Karaçay-Malkarlıların Kökeni Üzerine Düşünceler", *Türk Dilleri Araştırmaları*, (1991), s. 131-144.
- _____, "Karaçay-Malkarlıların Etnik ve Sosyal Yapısı", *Karaçay-Balkarlar Tarih, Toplum ve Kültür*, derleyenler: Ufuk Tavkul-Yaşar Kalafat, Karam yay., Ankara 2003, s. 46-75.
- _____, "Tarihi ve Etnik Açısından Karaçay-Malkar Türklerinin Kökeni", *Türkler*, C. 2, Yeni Türkiye yay., Ankara 2002, s. 562-571.
- Ülker, Hasan, "Karaçay-Malkar Türklerinde Algış Geleneği", <https://turkcutuplumcu.org/fikirmeydani/showthread.php?p=354>, tarih: 02.09.2018.

Yaşa, Recep, “Türklerde Animist Düşüncenin Yansımaları Kürek Kemiği ve Aşık Kemiği Falı” *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi (The Journal of Social and Cultural Studies)* Cilt/Volume: II, Sayı/Issue: 3, Yıl/Year: 2016, s. 1-25.

II. Sözlü Kaynaklar

- İtez, Narhan (Malkondu), Ev hanımı, 90 yaşında, Başhüyük Mahallesi'nden
- Karaçay, Feride (Uğurlu), Ev hanımı, 86 yaşında, Başhüyük Mahallesi'nden
- Kıyak, Gülser (Küçüksabancı), Ev hanımı, 70 yaşında, Başhüyük Mahallesi'nden
- Solmaz, Emine (Uğurlu), Ev hanımı, 50 yaşında, Başhüyük Mahallesi'nden
- Uğurlu, Özdemir, Emekli, 70 yaşında, Başhüyük Mahallesi'nden

